

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ เทคนิคการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงด้วยพลัง อช.
๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาววาทีณี จิรัชิตติพงศ์ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้ (เลือกได้จำนวน ๑ หมวด)

- ☒ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ☐ หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- ☐ หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล
- ☐ หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด)

การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการจัดการพัฒนาประชาชน พัฒนาหมู่บ้าน หรือชุมชน ให้มีวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นสังคม “อยู่เย็น เป็นสุข” ด้วยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มาเป็นแนวทาง ในการดำเนินงาน เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาในการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นการพัฒนาชนบท โดยนำแนวทางการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาใช้ เพื่อเป็นตัวแบบหรือแนวทางให้กับหน่วยงาน หมู่บ้าน หรือชุมชน ประชาชน นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในพื้นที่ ด้วยการประสานพลังระหว่างภาคี หรือพลัง ประชากรรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ ราษฎร์ชาวบ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน เอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชน ในพื้นที่ ซึ่งเกิดจากแนวคิดการบูรณาการ ในด้านต่างๆ นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ ซึ่งในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับพื้นที่นั้น มีพัฒนาการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกลไก และกระบวนการพัฒนาให้เป็นรูปธรรม และเกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืนตามเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัดของกระทรวงมหาดไทยที่มุ่งจะให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจ พอเพียงให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ ที่มีศักยภาพใน ๔ ด้าน ๓๒ ตัวชี้วัด

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

๕.๑ ประชุมทีม อช.ในหมู่บ้านที่จะพัฒนา เพื่อดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่กรมกำหนด ตลอดจน ทำความเข้าใจตัวชี้วัดต่างๆ ที่จะวัดระดับการพัฒนาหมู่บ้านฯ เพื่อให้เห็นภารกิจที่ต้องดำเนินการให้ชัดเจน เสริมทักษะการเป็นนักบริหารจัดการชุมชน เช่น การสื่อสารกับผู้คน การจัดเวทีประชาคม เป็นต้น เสริมทัศนคติเชิงบวกต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงใจในการทำงาน

๕.๒ มอบหมายภารกิจให้ อช. มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ และในบางกระบวนการอาจทำหน้าที่เป็นแกนนำในการปฏิบัติ ร่วมการประชุมประชาคมกับผู้นำในหมู่บ้าน และประชาชน ทำหน้าที่ในการอธิบายสร้างความเข้าใจ และสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนชีวิต เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาครัวเรือนและแผนพัฒนาหมู่บ้าน ติดตามและสนับสนุนให้กำลังใจครัวเรือนต้นแบบ ให้ดำรงชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมสรุปผลการดำเนินงาน หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๓ ติดตามสนับสนุน ให้กำลังใจ เสริมพลังเชิงบวกในการทำหน้าที่ให้กับ อช. อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนประเมินผลการทำงานด้วยการสอบถามความก้าวหน้าในภารกิจที่มอบหมาย ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย เช่น ประชุม โทรศัพท์ ตั้งกลุ่มไลน์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

๕.๔ เผยแพร่ภาพการทำงานของ อช. ให้เป็นที่รับรู้ และเป็นผลงานที่สร้างความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญ เสมือนเป็นเงาของพัฒนาการ

๖. เทคนิคการปฏิบัติงาน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๖.๑ สร้างกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพในการทำงานในพื้นที่ ในที่นี้ผู้เขียนเลือก อช. มาเป็นกลไกในการทำงาน เพราะผู้นำอย่างกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีภารกิจมากมายล้นหลาม อาจทำหน้าที่ขับเคลื่อนภารกิจได้ไม่เต็มที่

๖.๒ การมอบหมายภารกิจ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาปฏิบัติการตามแผนที่ชัดเจนให้กับกลไก จะช่วยให้งานมีความก้าวหน้า และลดภาระการทำงานให้พัฒนากรได้

๖.๓ การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนช่วยให้เกิดการทำงานด้วยความมุ่งมั่น

๖.๔ พัฒนากรต้องมีการติดตามสนับสนุนที่หลากหลาย เน้นการให้กำลังใจ

๖.๕ ให้กลไกเป็นแกนนำการพัฒนาอย่างยั่งยืน การมีกลไกการทำงานพื้นที่ คือการพัฒนาชุมชน ด้วยคนในชุมชน แม้ว่าพัฒนากรจะเปลี่ยนคน ภารกิจที่ดำเนินการก็ยังคงขับเคลื่อนต่อไปได้อย่างยั่งยืน เพราะแกนนำการพัฒนาเห็นความสำคัญ ไม่รอการขับเคลื่อนโดยบุคคลภายนอก

๖.๖ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของ อช. มีผลต่อความรู้สึกภาคภูมิใจของผู้ปฏิบัติงาน และสร้างการรับรู้ว่า อช. คือบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนงานได้

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

การดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นภารกิจที่ต้องพัฒนารอบด้านตามตัวชี้วัดในระดับหมู่บ้าน การทำงานในบางครั้งต้องประสบกับข้อจำกัด และเงื่อนไขที่ทำให้งานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด ซึ่งปัญหาที่มักพบบ่อย คือ

- ข้อจำกัดเรื่องของพัฒนากรมีระยะเวลาในการทำงานจำกัด มีภารกิจต้องรับผิดชอบมากมาย
- ภาวศรัทธาขาดความร่วมมือในการทำงาน
- การพัฒนาให้ได้ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดเป็นไปได้ยาก
- หมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงแล้วขาดความยั่งยืน

แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การสร้างกลไกการทำงานหลักเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับหมู่บ้าน ได้แก่ การเสริมพลังให้ อช. เป็นผู้ขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการประชุมทีม อช. ในหมู่บ้านที่จะพัฒนา มอบหมายภารกิจให้ อช. มีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ และในบางกระบวนการอาจทำหน้าที่เป็นแกนนำในการปฏิบัติ ติดตามสนับสนุน ให้กำลังใจ เสริมพลังเชิงบวกในการทำหน้าที่ให้กับ อช. อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนประเมินผลการทำงานด้วยการสอบถามความก้าวหน้าในภารกิจที่มอบหมาย ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย เผยแพร่ภาพการทำงานของ อช. ให้เป็นที่รับรู้ และเป็นผลงานที่สร้างความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๘.๑ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

๘.๒ เป็นการน้อมนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน